

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

24 жовтня 2024 року

Київ – 2024

Редакційна колегія:

Ю.О. Демидова, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ (голова),
І.В. Мельничук, кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету філології та масових комунікацій МДУ (заст. голови),
В.О. Кудлай, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.В. Євмененко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології МДУ,
І.О. Петрова, кандидат історичних наук, доцент кафедри інформаційної діяльності МДУ,
О.О. Федотова, доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор
кафедри інформаційної діяльності МДУ.

Затверджено на засіданні кафедри інформаційної діяльності
(протокол № 6 від 12.11.2024)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 12.11.2024)

Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі : зб. матер. II Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Київ, 24 жовтня 2024 р. / Маріуп. держ. ун-т ; ред. Ю.О. Демидова, І.В. Мельничук; упоряд. В.О. Кудлай, О.В. Євмененко, І.О. Петрова, О.О. Федотова. – Київ : МДУ, 2024. – 416 с.

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «СТУДІЇ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ НАУКИ, СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА ФІЛОЛОГІЇ В СУЧАСНОМУ СВІТІ», яка відбулася 24 жовтня 2024 року з ініціативи кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

В конференції взяли участь представники освітянської, наукової, фахової спільнот України та Європейського Союзу.

У тематичних напрямках учасниками конференції розглянуті актуальні питання інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі, інформаційні технології та інтернет ресурси у діяльності сучасних інформаційних агенцій, бібліотек, служб діловодства та архівів, виклики у підготовці фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, культурології, філології, журналістики та інших, дотичних до соціальних комунікацій спеціальностей, особливості інформаційної та документознавчої діяльності, менеджменту та маркетингу у сфері соціальних комунікацій, культури та мистецтва, прикладних студій та інновацій в журналістиці, рекламі та зв'язках з громадськістю, інноваційних технологій в мовознавстві та літературознавстві, тенденцій розвитку україністики в умовах становлення інформаційного суспільства.

Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам та усім, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку інформаційної науки, філології, журналістики, документознавства, бібліотекознавства та архівознавства.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів несуть автори опублікованих у збірнику доповідей

Відтак, відеомонтаж стає невід'ємним елементом пост-продакшну в процесі візуалізації ідей. Окрім того, що автори мають можливість об'єднувати різні фрагменти медіа і створювати цілісний продукт, також є можливість структурувати, підкреслювати та виділяти ключові моменти, емоційно наповнювати та змінювати динаміку подачі інформації, дозволяючи візуалізувати складні абстрактні ідеї, явища та теорії у доступній формі.

УДК 004.738.5:070:378.147:37.091.12(043.2)

**Єфремова Оксана,
Герасимович Вадим**

/ м. Київ /

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЖУРНАЛІСТІВ

Постійний розвиток цифрових технологій, зокрема впровадження штучного інтелекту, мультимедійних форматів та платформ для створення онлайн-курсів, кардинально змінює вимоги до компетенцій журналістів. Тому ключовим питанням стає якісна підготовка цих фахівців. Сучасні онлайн-платформи та сервіси відіграють у цьому процесі важливу роль, пропонуючи нові інструменти та можливості для підготовки журналістів, відповідних вимогам XXI століття. Цифровізація освіти стає все більш поширеною тенденцією у всьому світі, і Україна не є винятком. Одним із ключових інструментів цифрової трансформації є платформа для створення онлайн-курсів. Вони не просто мають потенціал змінити спосіб подачі матеріалу, а й впливають на саму структуру та філософію освітнього процесу.

Попри зміни, українська система освіти все ще стикається з багатьма викликами. Серед них - оновлення навчальних програм, вдосконалення

оцінювання, забезпечення рівного доступу до якісної освіти незалежно від географічного розташування, а також інтеграція цифрових технологій в освітній процес.

Повномасштабна війна, що триває в Україні створює серйозні виклики для системи освіти, змушуючи адаптувати навчальний процес до умов воєнного часу, забезпечувати безпеку як студентів так і викладачів, а також підтримувати доступ до якісної освіти в умовах кризи. У відповідь на ці виклики та з метою забезпечення безперервного навчання, в Україні спостерігається активний розвиток онлайн-освіти через створення електронних підручників, впровадження цифрових платформ та інтерактивних навчальних ігор, що може суттєво сприяти модернізації освітньої системи.

У науково-практичній літературі широко представлені результати зарубіжних та вітчизняних досліджень, присвячені проблемі використання цифрових технологій в освітньому процесі [1–4]. Більшість публікацій присвячено проблемі e-learning (електронного навчання), досліджуючи його ефективність для розвитку необхідних компетенцій здобувачів. Ця форма навчання відрізняється від інших освітніх інновацій широким використанням інформаційних та комунікаційних технологій, забезпечуючи доступ до різноманітних освітніх ресурсів.

Окремі автори концентрують увагу на перевагах електронного навчання, а саме скорочення часу та матеріальних витрат на поїздки до місця навчання; розширення доступу до інформації та можливість співпраці з експертами-професіоналами з усього світу; надання здобувачам гнучкого доступу до курсів у зручний для них час; можливість вибору освітнього контенту [6].

Такі цифрові платформи можуть також сприяти підвищенню мотивації студентів, оскільки вони забезпечують візуально привабливі та інтерактивні матеріали, які можуть залучити студентів набагато краще, ніж традиційні методи.

Також відзначається популярність електронних освітніх платформ із

інтерактивними можливостями навчання. Найбільш відомою системою управління навчанням є система LMS (learning management system). В Україні такі платформи називають СДО – системи дистанційного навчання, які також широко використовуються великими компаніями для корпоративного навчання своїх співробітників [5].

Проте, незважаючи на досить широкий спектр досліджень з даної тематики, окремі питання до тепер залишаються недостатньо опрацьованими. Зокрема, до методологічної основи цифрових навчальних платформ належать такі важливі аспекти, як адаптивне навчання, що враховує індивідуальні потреби, інтереси та рівень підготовки кожного студента; питання технічної підтримки та забезпечення стабільної роботи платформи; створення умов для ефективного колективного навчання; застосування різноманітних методів діагностики, що дозволяють не лише оцінювати знання, але й надавати студентам науково обґрунтовані рекомендації для покращення їх підготовки.

Крім того, значущими залишаються питання, що стосуються потенційних проблем і перешкод у процесі реалізації цифрових освітніх платформ, серед яких можна виокремити цифрову нерівність, технічні труднощі, низький рівень залученості студентів, питання захисту конфіденційності даних і забезпечення академічної доброчесності, а також труднощі адаптації викладачів і студентів до нових форматів навчання.

Наступним важливим питанням є те, **яким чином цифрові освітні платформи можуть сприяти підвищенню якості підготовки фахівців?** Важливо проаналізувати, як ці платформи впливають на процес підготовки фахівців у вищих навчальних закладах та які перспективи вони відкривають для майбутнього розвитку вищої освіти в Україні.

Відповідь на це запитання можна знайти, проаналізувавши кілька ключових факторів, а саме: забезпечення гнучкості та доступності освітнього процесу, можливість індивідуалізації та персоналізації навчальних матеріалів, інтеграція інноваційних методів оцінювання, розвиток цифрових

компетентностей студентів, а також підвищення рівня взаємодії між викладачами та студентами через інструменти для співпраці та інтерактивні ресурси. Розглянемо ці фактори.

– *Підвищення гнучкості.* Цифрові освітні платформи роблять освітні процеси більш гнучкими, дозволяючи викладачам проводити заняття асинхронно, а студентам отримувати доступ до матеріалів у зручний для них час. Це значно розширює можливості навчання, особливо для тих, хто має різне навантаження чи перебуває в інших часових поясах.

– *Можливості для індивідуалізованого навчання.* Онлайн-платформи часто пропонують інструменти для налаштування занять під індивідуальні потреби здобувачів, що дозволяє зробити навчання більш цікавим та відповідним рівню кожного студента. Це також сприяє диференційованому підходу, де здобувачі різного рівня підготовки можуть працювати над завданнями відповідно до своїх знань та навичок.

– *Збільшення інтерактивності.* Багато онлайн-платформ пропонують інтерактивні елементи, такі як тести, ігри, форуми та модулі для активного навчання, що підвищує зацікавленість студентів і сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

– *Посилення взаємодії з здобувачами.* Інструменти для колаборації, такі як виконання завдань у режимі реального часу, чати і дискусійні форуми, сприяють взаємодії між студентами та покращують навички роботи в команді, що є важливим для розвитку компетенцій для майбутніх журналістів.

– *Покращення діагностування.* Платформи на зразок Kwiga збирають дані про успішність, активність та прогрес здобувачів, що дозволяє викладачам вдосконалювати свої методи викладання, своєчасно виявляти проблеми та коригувати освітній процес.

– *Інтеграція мультимедійних ресурсів.* Ці платформи дозволяють легко додавати відео, подкасти та інтерактивні графічні елементи, роблячи уроки більш захопливими та відповідними різним стилям навчання.

– *Розвиток професійних навичок.* Використання онлайн-платформ вимагає від викладачів покращення цифрових навичок, що також сприяє їхньому професійному зростанню.

Попри те, що цифрові освітні платформи здебільшого мають позитивний вплив, вони також створюють певні виклики. Викладачам необхідно адаптувати свої методи навчання до нових умов, забезпечуючи відповідний рівень цифрової грамотності, що, в свою чергу, сприятиме створенню рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Це відсутність прямого контакту з викладачем, що ускладнює обговорення складних тем чи негайне отримання відповіді на питання. Однак цей недолік частково компенсується інтерактивними форумами та можливістю участі у вебінарах, де можна взаємодіяти з експертами галузі.

Окрім того, онлайн-навчання вимагає від студентів високої самодисципліни та бути готовими до самостійного планування часу, активного пошуку додаткових матеріалів та самостійної роботи. Така форма навчання, хоча й потребує значних зусиль, розвиває ключову компетенцію сучасного журналіста - вміння швидко адаптуватися до нових умов та самостійно здобувати необхідні знання.

У цих тезах розглянуті найпопулярніші освітні платформи, доступні на сьогодні та зроблено порівняльний аналіз цих платформ.

Вибір платформи здійснювався на основі чітко визначених критеріїв порівняння, що охоплюють основні функції, необхідні для забезпечення успішності в цифровому навчанні, а саме:

- Зручний інтерфейс: платформа має бути легкою для навігації як для викладачів, так і для студентів.

- Безпека та конфіденційність: для захисту конфіденційних даних студентів необхідні надійні заходи безпеки.

- Інтерактивні інструменти: такі функції, як вікторини, опитування, дискусійні форуми та обмін мультимедійним вмістом, сприяють залученню

студентів.

- Керування класом: інструменти для організації занять, відстеження прогресу та керування завданнями мають вирішальне значення.

- Інтеграція з іншими інструментами: повна інтеграція з іншими освітніми інструментами та платформами (наприклад, Zoom, Google Meet) забезпечує комплексне навчання.

Розглянемо цифрові освітні платформи та основні функції, які вони можуть виконувати для задоволення різноманітних освітніх потреб.

Google Classroom: відомий своєю простотою та повною інтеграцією з інструментами Google Workspace.

Nearpod: пропонує широкий спектр можливостей для організації інтерактивного навчання. Доступ до ресурсу: <https://nearpod.com/>

Edredo: пропонує високу надійність безпеки та інтерактивні інструменти, що роблять освітній процес більш захоплюючими і доступними для користувачів. Доступ до ресурсу: <https://edredo.com/>

Canvas: популярний у ЗВО, відомий своїми широкими функціями та можливостями налаштування. Доступ до ресурсу: <https://www.instructure.com/canvas>

Особливість	Google Classroom	Nearpod	Edredo	Canvas
Зручний інтерфейс	Yes	Yes	Yes	Yes
Безпека та конфіденційність	High	High	High	High
Інтерактивні інструменти	Moderate	Extensive	Extensive	Extensive
Управління класом	Moderate	High	Comprehensive	High
Інтеграція з іншими інструментами	Good	Good	Seamless	Good
Мобільна доступність	Yes	Yes	Yes	Yes

Як видно з таблиці порівняльного аналізу, Edredo стає головним претендентом серед цифрових освітніх платформ, його вибір обґрунтований

інноваційними функціями, зручним інтерфейсом та можливостями, що відповідають сучасним вимогам освітнього процесу:

1. Зручний інтерфейс

Інтуїтивно зрозумілий інтерфейс Edredo забезпечує легкість у навігації як для викладачів, так і для студентів. Процеси налаштування класів, створення завдань і взаємодії зі студентами є простими, що зменшує криву навчання та дозволяє викладачам зосередитися на удосконаленні методик викладання.

2. Покращена безпека та конфіденційність

Edredo вирішує ці проблеми за допомогою надійного шифрування даних і суворого дотримання законів про конфіденційність, гарантуючи, що всі дані користувачів захищені від несанкціонованого доступу.

3. Інтерактивні засоби навчання

Edredo надає широкий спектр інтерактивних інструментів, що оптимізують навчальний процес. До їх складу входять інтерактивні вікторини, тести, опитування, дискусійні форуми та можливості обміну мультимедійним контентом, які сприяють активному залученню студентів.

4. Комплексне управління класом

Викладачі можуть організовувати заняття за розділами та підрозділами, створювати та розподіляти завдання та відстежувати прогрес здобувачів за допомогою детальної аналітики. Такий рівень організації допомагає викладачам адаптувати свої стратегії викладання відповідно до індивідуальних потреб своїх студентів.

5. Інтеграція з іншими інструментами.

Edredo легко інтегрується з такими популярними освітніми інструментами, як Zoom і Google Meet, що спрощує організацію віртуальних класів та робить її зручною для використання в різних освітніх екосистемах.

Таким чином, перспективність впровадження цифрових освітніх платформ для забезпечення якісної підготовки журналістів полягає не лише в можливості змінити формат навчання, але й у здатності переосмислити ціннісні

орієнтири та пріоритети освітнього процесу. Враховуючи швидкий розвиток технологій, цифрові платформи можуть суттєво вплинути на вдосконалення освітніх стратегій. До таких платформ належать Google Classroom, Nearpod, Edredo, Canvas, які забезпечують доступ до розробки освітніх ресурсів, підтримують гібридні моделі навчання, інтегрують ігрові технології, сприяють концепції безперервного навчання, а також відкривають нові можливості для впровадження віртуальної та доповненої реальності. Кожна з цих платформ має унікальні характеристики, що дозволяють адаптувати їх до специфіки підготовки майбутніх фахівців та оптимізувати освітній процес.

Література

1. Дегтярьова Н., Гонтар О., Вернидуб Г. Ставлення до масових відкритих онлайн-курсів як форми неформальної освіти. Фізико-математична освіта, 2021. Том32. №6. С. 18-22
2. Острога М., Шамоля В., Шершень О. Цифрові освітні платформи як інструмент реалізації неформальної освіти. Освіта. Інноватика. Практика, 2022. Том10, №4. С. 27-36. DOI: 10.31110/2616-650X-vol10i4-004
3. Ajayi I.A. (2008). Towards effective use of information and communication technology for teaching in Nigerian colleges of education // Asian J. Inf. Technol. 7(5): P.210–214.
4. Bates A.W. (2005). Distance Education in a Dual Mode Higher Education Institution: A Canadian Case Study [Electronic Version]. Centre for Distance Education, Korean National Open University. Retrieved Nov. 13, 2005 from URL: <http://www.tonybates.ca/papers/KNOUPaper.htm>.
5. Finch D. & Jacobs K. (2012). Online education: Best practices to promote learning. Proceedings of the Human Factors and Ergonomics.
6. Habermann F., Küchler T., Schmidt K. E-Learning Business Models for Corporate Management Education, in: Breitner, M., Hoppe, G. (ed.): E-Learning – Einsatzkonzepte und Geschäftsmodelle, Heidelberg, 2005. P. 73–80.
7. Hafner, Katie. Higher Education Reimagined With Online Courseware, New

York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2010/04/18/education/edlife/18opent.html>

8. Kaplan-Leierson E. (2006). E-learning glossary. Retrieved on January 10, 2006. URL: from <http://www.learningcircuits.org/glossary.html>.

9. Van Dijck, José and Poell, Thomas. Social Media Platforms and Education (2018). In The SAGE Hand-book of Social Media, 579–591, edited by Jean Burgess, Alice Marwick & Thomas Poell. London: Sage, Forth-coming. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3091630>.

УДК 004.8:004.9:659.3:316.774:355.02(043.2)

Макарова Марія

/ м. Київ /

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Згідно зі звітом Міжнародного економічного форуму 2024 [11], дезінформація є найсерйознішим глобальним ризиком у короткостроковій перспективі. Цей ризик спричинений, зокрема, стрімким розвитком генеративного штучного інтелекту (ШІ), який сьогодні здатний створювати масиви маніпулятивного, «синтетичного» контенту [1]. Штучний інтелект, з одного боку, використовують для створення і поширення дезінформації, з іншого боку – саме штучний інтелект допомагає великим онлайн-платформам знижувати роль потенційно небезпечних фальсифікацій та боротися з поширенням дезінформації в інтернеті. Особливого значення це набуває під час російсько-української війни, яка супроводжується і протистоянням на інформаційному фронті. «Російсько-українська інформаційна війна – комплекс заходів, постійно здійснюваних урядовими та неурядовими організаціями Росії та України в інформаційному просторі України, Росії, інших країн та